

nogenlunde velforsynede med Sporveje. Men jeg tror, at der er flere Ting endnu, som tale for at bibeholde den hidtil bestaaende Ordning, og det er dette, at jeg af flere Grunde anser det for nødvendigt, at en Kommune har en saadan Ret, at den til enhver Tid kan ekspropriere et Sporvejsanlæg. Hvis man f. Eks. tænker sig, at en Sporvej i Henhold til en Koncession bliver lagt i en Retning eller paa et Sted, som viser sig at være mindre heldigt for Befolkningen, og Kommunen da kunde ønske dette forandret, eller maaste ogsaa vedkommende Sporvejselskab kunde ønske det forandret, men vilde have Forandringen paa en anden Maade, end Kommunen ønsker det, saa har Sporvejselskabet det i sin Magt at sige: vi bøde os ikke for Kommunens Ønsker, vi ville have det, som vi ønske, og hvis vi ikke faa Lov til det, lade vi det Hele gaa i den gamle Gænge og blive ved at køre paa den uheldige Maade i de 20 Aar, hvor Kommunen ikke kan røre os. Jeg tror ikke, at det er heldigt, at en Kommune har en saadan Stilling lige over for et privat Selskab, jeg tror, at det er aldeles nødvendigt, at Kommunen kan sige til vedkommende Selskab, naar Nødvendigheden byder det: vi ønske det paa den og den Maade, og kunne vi ikke faa det saaledes ved Overenskomst med Selskabet, maa vi benytte os af vor Ekspropriationsret. Tager man den borte fra Kommunen, vil den staa temmelig magtesløs lige over for det paaagældende Selskab i dette Tidsrum af 20 Aar. — Jeg vil nævne endnu et Eksempel paa, hvorfor jeg anser det for nødvendigt at bibeholde denne gamle Bestemmelse, der ikke har vist sig at være til nogen Ulempe for Sporvejselskaberne. Tænker man sig nemlig, at en Kommune antager en bestaaende Sporvejslinie ved Koncessionens Udløb, og der maaste er en anden Linie, hvis Koncession ikke udløber samtidig, men som det er af Bigtighed for den Linie, Kommunen har overtaget, at bevare Forbindelsen med, ligesom det ogsaa er i Befolkningens Interesse. Kommunen er da afftaaren fra at forestrive, hvorledes Forbindelsen skal være, og ogsaa af denne Grund er det nødvendigt, at Kommunen har Ret til at ekspropriere et bestaaende Sporvejsanlæg inden de 20 Aars Forløb. Af disse Grunde har jeg tilladt mig at stille dette Vædringsforslag om, at Bestemmelsen om de 20 Aar udgaar, og at der i Stedet for indsættes, at Ekspropriationen kan finde Sted til enhver Tid, i øvrigt paa samme Betingelser, som der er foreslaet.

Jeg skal dernæst omtale Vædringsforslaget under Nr. 9. Det gaar ud paa, at

naar Eneretten er meddelt private Personer eller Selskaber, kan vedkommende Kommune ved Enerettens Udløb enten fordrø sig Sporvejsanlægget med tilhørende Bygninger vederlagsfrit overleveret som Ejendom i forsvarlig vedligeholdt Stand, eller forlange Sporet fjernet og Gaden eller Bejen istandsat paa Eneretshaverens Vegne. Dernæst gaar det ud paa, at naar Kommunen vælger at overtage et saadant Anlæg, altsaa ikke fordrø Sporet fjernet, har den tillige Ret til at ekspropriere Driftsmateriellet, Heste og alt øvrigt Tilbehør til Driften, hvis Værdi fastsættes ved Vurdering af uvillige Mænd. Endelig er der den Bestemmelse i Vædringsforslaget, at naar Kommunen har overtaget et saadant Anlæg, enten med eller uden Driftsmateriel, skal den være berettiget til enten selv at fortsætte Driften eller overlade dens Fortsættelse til andre. Hvad den første Bestemmelse angaar, vil jeg tillade mig at bemærke, hvad jeg ogsaa bemærkede med Hensyn til Vædringsforslaget under Nr. 4, at ogsaa dette kun er det bestaaende Forhold, der opretholdes. Følge den ældste Sporvejslov, der eksisterer her i Landet, nemlig Loven af 1862, er det Staten, der har Overtagelsesretten til de i Koncessionerne omhandlede Anlæg. Denne Ret er ved den nyere Lov gaaet over til Kommunerne. I Vædringsforslaget under Nr. 9 har jeg altsaa kun henholdt mig til, hvad der paa dette Omraade er det bestaaende Forhold. Jeg tror ogsaa, at det set fra mit Standpunkt er nødvendigt, at man her opretholder det bestaaende Forhold. Det, jeg ønsker med Hensyn til Kommunikationsmidlerne her i Landet, har jeg ved tidligere Lejlighed haft Anledning til at udtale. Jeg mener, at Hovedprincippet maa være dette, at Kommunikationsmidlerne ere Samsfundets Ejendom og i Samsfundets Bestidelse. Jeg staar paa det Standpunkt, at naar der er Tale om Jernbaner, som sætte de forskellige Landsdele i Forbindelse med hinanden, bør det helst være Staten, som ejer disse Anlæg. Er der derimod Tale om Sporvejsanlæg, som i Reglen kun berøre en enkelt eller i alt Fald kun nogle enkelte Kommuner, indser jeg jo godt, at det ikke vil være den heldigste Form, at Staten ejede dem, men at det derimod var heldigere, om det var Kommunerne. Det Forslag, som foreligger, gaar noget borte fra dette Princip, at det skal være Samsfundet, der ejer disse Kommunikationsmidler. Medens det nemlig er slaaet fast i tidligere Love, at naar en Koncession udløber, tilfalder Anlægget Staten eller Kommunen, gaa det foreliggende Lovforslag ud paa, at Koncessionerne skulle kunne forlæn-